

ekstraordinære Repræsentantmøde“ „Selskabets Andelshavere er alle de danske Mejerier, der til enhver Tid er Medlemmer af de i Fællesorganisationen sammensluttede Mejeriforeninger“. Efter dette kan man jo ikke være i mindste Tvivl om, hvem det er, der har stiftet Andelselskabet De danske Mejeriforeningers Mælke-Eksport, og det forekommer mig heller ikke, at man kan være i Tvivl om, hvem der bærer Ansvaret for Ledelsen. De Mænd, som sad i Ledelsen for Mejeriforeningernes Fællesorganisation, var nemlig de samme Mænd, der sad i Ledelsen for Mælkeeksporten, og disse Mænd har ogsaa i Henhold til Mælkeeksportens Love givet Bestyrelsen i Mælkeeksporten Lov til at optage de nødvendige Laan — det staaer i Mælkeeksportens Love § 15. Saa maa jeg sige, at saa forstaaer jeg med min Lægmandsforstand ikke, at det ikke har Forpligtelsen til at sørge for at betale, hvad det en Gang har laant.

Dette er en Venstremand, som kendte disse Sager, hvorom han talte, der fremsatte denne kategoriske Opfattelse, at selvfølgelig har de Folk, der stiftede og ledede Mælkeeksporten, de, der var Interessenter, Forpligtelserne og Ansvaret. De slog Banken ihjel, de havde haft Pligt til at betale, hvad de skyldte Banken. Jeg henviser dem, der ønsker mere, til ogsaa at se Udtalelserne af den samme Landstingsmand, N. K. Kristensen, i Andelsbankudvalgets Beretning, Side 68 vil man finde en yderligere Understregning af Ansvaret og endvidere en Klargørelse af, hvilken Sikkerhed Bankens Ledelse mente at have for, at der ogsaa en Gang vilde ske en Betaling.

Det kan dog formentlig ikke bebrejdes Bankinspektøren, at han troede paa Pligtfølelsen og Solidaritetsfølelsen i den Kreds, som altsaa var den rette ansvarlige Kreds overfor Banken. Og han havde særdeles gode Grunde til at tro paa denne Pligtfølelse, eftersom han vidste, at Landbruget som Helhed virkelig følte sig knyttet til denne Mælkeeksport og ansaa den for at være en særdeles betydningsfuld Forretning for det danske Landbrug. Jeg maa i saa Henseende henlede Opmærksomheden paa en Række Dokumenter, som foreligger fra Tiden omkring 1923—24, i hvilke der af forskellige betydende Mænd og betydende Organisationer er givet Udtalelser, som maa være vejledende for enhver, der derefter skulde bedømme Andelsbankens Sikkerhed med Hensyn til det paagældende Engagement.

Jeg nævner, at selve Mælkeeksportens Ledelse i Januar 1924 i en Henvendelse

til Mejerierne udtalte, at Eksporten af behandlet Mælk nu og i Fremtiden vilde kunne faa Betydning for dansk Mejeribrug, og at der følger af denne Virksomhed en Stabilisering af Smørproduktionen og navnlig af Osteproduktionen, altsaa en Fremhæven af den betydningsfulde Virksomhed for Landbruget, som udfoldedes gennem Mejeriernes Fællesorganisation, og ogsaa af dens økonomiske Værdi for Fremtiden. Man siger nemlig, at Prøveaaret viste, at der var en Fremtid for dansk Kondensmælk og Tørmælk. Blot man vil gribe den — altsaa Muligheden —, kan Mælkeeksporten blive en Faktor af virkelig Betydning for det danske Mejeribrug. Og de siger da til sidst: Det er derfor vor faste Overbevisning, at denne Sag bør støttes, og at det bør ske, saaledes at Mejeribruget som hidtil beholder Virksomheden i sine egne Hænder gennem Fortsættelsen af de danske Mejeriforeningers Mælkeeksport.

Men det var ikke blot Ledelsen for Mejerierne. Den daværende Landbrugsminister, som — heldigvis, kan jeg i denne Forbindelse sige — nu er Statsminister, ogsaa han havde sin Opmærksomhed henvendt paa denne Forretning. Den daværende Landbrugsminister udtalte i Rigsdagen ved Fremsættelsen af et Lovforslag angaaende Kondens- og Tørmælk, at der var ikke Tvivl om, at vi her i Landet har gode Betingelser for at fremstille Kondensmælk og Mælkepulver eller Tørmælk lige saa godt som i noget andet Land. (*Statsministeren* [Madsen-Mygdal]: Det har vi ogsaa). Der var ingen Tvivl om — fortsatte den daværende Landbrugsminister — „at i den korte Tid, vi har haft denne Industri, har Mælkeeksporten betydet en Stabilisering af Mejeribrugets Ostepriser. Denne Industri, der er vokset op her i Landet i de senere Aar, har jo haft sine Begyndervanskeligheder, men deraf maa man ikke slutte, at det er en Virksomhed, som ingen Muligheder har og ingen Betydning har. Tværtimod, det er min Opfattelse, at den har stor Mulighed, og at den vil faa meget stor Betydning i vort Lands Økonomi.“

Stærkere og varmere Forsvar for denne Forretning, der altsaa finansieredes af Andelsbanken, kan man ikke ønske sig. Selv Landbrugsministeren, som var stor Landmand og formodentlig med i økonomiske Foretagender af landbrugsmæssig Art, møder her frem paa Rigsdagen og siger god for hele denne Virksomhed og dens store samfundsmæssige Betydning. At derefter ogsaa Landbrugsraadet og de samvirkende Husmandsforeninger i Udtalelser har tilkendte-